

Parhaat ideat koulumatkaliikunnan lisäämiseen löytyivät oppilailta

Päästötön liikkuminen on paljon enemmän kuin vain ympäristökysymys. Kun on syönyt hyvän aamiaisen ja saanut koulumatkalla aivoille happea, on keskittymiskyky ja jaksaminen parempaa kuin tyhjin vatsoin autokyydillä tulleella luokkakaverilla.

Lihassoimin taitettu koulumatka heijastuikin Renkomäen koulun apulaisjohtaja **Riikka Mäkeläisen** havaintojen mukaan positiivisesti koko koulupäivään.

Lahdessa toteutettu kestävän liikkumisen KELPO-hankkeen pilotointi osoitti, että liikkumista aktivoivat ratkaisut ovat hyvin koulukohtaisia, sillä koulun ympäristö ja matkojen pituus määrittävät paljon.

– Hankkeen avulla pääsimme syventämään koulumme tärkeitä teemoja: kestävää kehitystä, liikkuvaa koulupäivää ja sujuvaa arkea Renkomäessä. Saimme paljon apua ja ideoita pitkäjänteisempäänkin kehitystyöhön, Mäkeläinen kertoo.

Kuvateksti: Renkomäen kevyen liikenteen väylät tekevät koulumatkoista turvallisia, mutta oppilaskysely osoitti, että myös vaaran paikkoja löytyi. Niihinkin on nyt pystytty puuttumaan.

Työ alkoi pilottikouluissa Renkomäessä ja Mukkulassa koulun oman liikkumissuunnitelman laatimisella, johon KELPO-hanke tarjosi valmiit työkalut. Hankkeen tuottama koulumatkakysely sekä oppilaille että kodeille antoi tähän arvokasta tietoa.

Renkomäen alueella aktiivinen koulumatka on aidosti mahdollinen, joten sitä kannattaa tukea kaikin mahdollisin tavoin. Suurin osa oppilaista tulee muutaman kilometrin säteeltä ja rauhallisella asuinalueella on vain vähän autoliikennettä.

Koulumatkoista houkuttelevampia oppilaiden ideoilla

Vitosluokkalaisille tehdyssä kyselyssä oppilaat ehdottivat konkreettisia parannuksia, jotka lisäisivät halua kulkea kouluun kävellen tai pyörällä. Riikka Mäkeläinen muistuttaa, että lapset näkevät koulumatkan eri silmin kuin aikuiset, joten heidän kokemuksensa tarjoavat tietoa, joka voisi muuten jäädä huomiotta.

– Osallistamisella on myös aito oppilaita sitouttava vaikutus. Oppilaiden ajatukset olivat todella huolella mietittyjä. Esimerkiksi idea koulumatkan varrelle sijoitettavista kannustuskytelistä oli loistava! Se on vielä toteuttamatta, mutta kehitystyö toki jatkuu, vaikka hanke päättyi.

Oppilaiden ehdotuksista valittiin äänestykseen ideat, jotka olisi mahdollista toteuttaa KELPO-hankkeen määrärahalla. Renkomäessä äänestyksen voittaja oli ylivoimainen.

Kuvateksti: Kypäränaulakon täyttöaste kertoo, että koulumatkat taittavat Renkomäessä aktiivisesti pyöräillen. KELPO-hankkeen kyselyssä 78 prosenttia ilmoitti pyöräilevänsä ja lähes kaikki heistä käyttivät kypärää.

Pyöräilykypärälle vihdoin oma naulakko

– Pyöräilykypärällä ei ollut aikaisemmin hyvää paikkaa eteisessä. Jos kypärää kantaa repussa, se saa helposti kolhuja, kun välillä reppua tulee heiteltyä, kuvailevat muutamat kuudesluokkalaiset vauhdikasta arkipäivää monen oppilaan puolesta.

Myöskään pyörän sarveen kypärää ei ole mukava jättää sään armoille ilman valvontaa.

Renkomäen koulun kuudesluokkalaiset ripustivat toukokuussa pyöräilykypäränsä viimeistä kertaa alakoulun naulakkoon. Loman jälkeen on edessä koulunvaihto. Tällaista naulakkoa ei muista kouluista löydy, sillä ratkaisu on tuunattu monitoimitalo Auraan oppilaiden toiveiden pohjalta.

Kuvateksti: Renkomäen koulussa jo ekaluokkalaiset saavat pyöräillä kouluun. Näin kestävästä liikumistavoista tulee rutiineja. Syksyllä yläkouluun siirtyvät kuvan oppilaat aikovat pyöräillä kouluun jatkossakin, vaikka koulumatka pitenee.

Kestävän liikenteen pilotit Päijät-Hämeessä (KELPO) -hanke on Euroopan unionin osarahoittama hanke, joka edistää liikenteen käyttövoima- ja kulkutapamuutosta Päijät-Hämeessä. Hankkeen päätoteuttaja: LAB ammattikorkeakoulu. Osatoteuttaja: Lahden kaupunki.

KELPO-hanke kelpo tuloksiin

- Päijät-Hämeen tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Päästövähennystavoitteet vaativat siirtymistä puhtaaseen käyttövoimaan sekä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osuuden kasvua liikumistapana.

- 1/2024 - 6/2026 toteutetun KELPO-hankkeen aikana on edistetty liikenteen käyttövoima- ja kulkutapamuutosta Päijät-Hämeessä erilaisin pilottitoteutuksin.
- Koululiikkumispilottien lisäksi on tutkittu ja kehitetty muun muassa työmatkojen kestävyyttä ja tavaralogistiikkaa sekä tehty toimenpide-ehdotukset kunnille kolmeen teemaan: sähköisen liikenteen edistäminen, yksityisautoilun ja sen päästöjen vähentäminen sekä joukko- ja kevyen liikenteen kulkutapaosuuden kasvattaminen.

Koulumatkojen kehittämiseen on valmistunut KELPO-hankkeessa runsaasti käytännönläheistä materiaalia ja työkaluja, jotka ovat vapaasti hyödynnettävissä. Tutustu lisää: [Ilmastotyö - Päijät-Hämeen liitto](#)

teksti: Terhi Kangas, kuvat: Antti Sihlman